

TER ADVISERING

Aan de Minister
Aan de Staatssecretaris

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Innovatie en Kennis

Auteur

10.2.e

@minezk.nl

Datum

22 juni 2020

Kenmerk

DGBI-I&K / 20173582

nota

Voorbereiding MCC-19, d.d. 23 juni 2020

Kopie aan

10.2.e

Bijlage(n)

1

Parafenroute

10.2.e

BBR

10.2.e

10.2.e I&K

10.2.e

BBR-paraaf

Aanleiding

Dinsdag 23 juni 2020 vindt van 11:15-12.00 uur de MCC-19 plaats. Locatie is de Trêveszaal op het Binnenhof. MEZK wordt begeleid door 10.2.e). SEZK wordt begeleid door 10.2.e).

Agendapunten:

1. Mededelingen
2. Algemeen beeld
3. Vooruitblik MCCb d.d. 24 juni
4. Stand van zaken internationaal (incl. toerisme)
5. Procesvoorstel investeringsagenda
6. Aandacht voor verdriet en verlies
7. W.v.t.t.k.

Toelichting

- Tussen 09:15 en 09:30 zal MEZK telefonisch contact hebben met 10.2.e en 10.2.e in verband met de voorbereiding van de MCC-19.

Ontvangen BBR

AGENDAPUNTEN

1. Mededelingen

Advies

- Aanhoren.

2. Algemeen beeld

Advies

- U kunt samen met MSZW onderstaand sociaaleconomisch beeld delen. Dit is ambtelijk afgestemd met SZW.
- De BBP-cijfers over het eerste kwartaal (met twee weken corona) zijn al zeer negatief (1,7% krimp). Het bbp zal de komende maanden verder krimpen. Het CPB raamt in het basisscenario van de vorige week uitgekomen Koninginne-Macro Economische Verkenning een krimp van -6,4% in 2020. In twee alternatieve scenario's (traag herstel en tweede virusgolf) is de krimp nog groter. Herstel in 2021 zeer onzeker.
- Indicatoren, zoals het consumentenvertrouwen, de AEX-index en pintransacties liggen een stuk hoger dan op het dieptepunt van de crisis, maar liggen een stuk lager dan voor de crisis. Te zien is dat het maatschappelijk leven zich herstelt; het aantal vervoersbewegingen neemt toe.
- De arbeidsmarkt verslechtert in mei: de werkloosheid neemt met 16 duizend personen toe en de werkzame beroepsbevolking neemt met 24 duizend af. Hoewel deze verslechtering minder groot is dan in april, kunnen we op basis van de ramingen in combinatie met het op enig moment aflopen van steunpakketten verwachten dat de situatie de komende maanden fors gaat verslechteren. De werkloosheid zal van 3,6% oplopen naar 7% eind 2020. Vooral jongeren, zelfstandigen en flexwerkers worden geraakt. De schoonmaakbranche, uitzendbedrijven, detailhandel, cultuur en de horeca worden hard geraakt.
- Er wordt flink gebruik gemaakt van het noodpakket. Inmiddels zijn er 148 duizend aanvragen NOW (€9,8mrd) en 200.000 TOGS-toekenningen (€801mln) en naar schatting 374 duizend Tozo-aanvragen. Daarnaast zijn er 186 duizend (€10,1mrd) aanvragen voor belastinguitstel.

Toelichting

- Bovenstaand advies is, op verzoek van de projectorganisatie Samenleving en Covid-19, in samenspraak met SZW opgesteld.
- Vanuit de sectoren waarvoor EZK verantwoordelijk is zijn op dit moment geen specifieke aandachtspunten die hier ter tafel dienen te worden gebracht.

3. Vooruitblik MCCb, d.d. 24 juni

- Dit agendapunt wordt mondeling toegelicht.
- De volgende drie onderwerpen staan op de agenda voor de MCCb (a. noodopvang; b. maatregelenpakket; en c. besluitvorming LOT-C).
- U bent vooralsnog niet uitgenodigd voor de MCCb.
- Onderstaand treft u per MCCb-agendapunt de voorbereiding aan.

a. Noodopvang

- De tijdelijke noodopvang voor vitale en cruciale beroepen is per 1 juni afgeschaald naar alleen in avond en weekend voor zorgprofessionals. Het voorstel is om hier per 1 juli mee ook mee te stoppen. De reguliere opvang is weer beschikbaar. Door gemaakte afspraken met bijvoorbeeld gemeenten kan er snel weer worden opgeschaald indien nodig.

b. Maatregelenpakket

Stappenplan

- In de afgelopen weken steeds meer afgeweken van het stappenplan. Voorstel is om naar een andere versie te gaan van het stappen plan. Idee is dat het onderscheid tussen sectoren wordt los gelaten. Het verschil zal vooral gemaakt worden tussen binnen en buiten.
- Evenementen: Evenementen tot 100 personen vanaf 1 juli toestaan (buiten wel afgehekt). Het voornemen is om het verbod voor vergunningsplichtige evenementen na 1 september niet te verlengen. De komende 1,5 maand bekijken welke vergunningsvoorwaarden nodig zijn om evenementen zonder max weer toe te staan. Hiervoor zullen ook pilots uitgevoerd worden. Dit wordt georganiseerd vanuit de Werkgroep Evenementen onder de nieuwe programmadirectie.
- Uitzonderingen: Dansvoorzieningen (nachtclubs etc) en activiteiten waarbij in groepsverband de stem geforceerd wordt verheven blijven nog verboden na 1 juli. Er is hiervoor ook nog niet besloten dat deze uitzondering in beginsel per 1 september vervalt; hier zal nog een OMT-advies over worden gevraagd. Voor sommige evenementen (festivals bijv.) zouden dus ook na 1 september nog verdergaande beperkingen kunnen gelden/niet toegestaan kunnen zijn.
- Op basis van het OMT advies (dat naar verwachting maandagavond verschijnt) zal bovenstaande aanpak (eventueel nog aangepast) worden voorgelegd aan het ICCb en MCCb ter besluitvorming.

Advies/spreekpunten

- Aandacht te vragen voor de inconsistentie in deze redenering van enerzijds geen onderscheid tussen sectoren en anderzijds het vasthouden aan het maximum van 100 bij o.a. de evenementen, maar ook in theaters, bioscopen enz.

- Desgewenst wijzen op het verschil tussen de bespreking in het Catshuis op 14 juni en de adviesuitvraag/voorgenomen besluit waar nu op wordt aangestuurd; in uw terugkoppeling van die Catshuissessie leek meer ruimte te worden gezocht dan nu voorligt.

Toelichting

- Er zijn verschillende sectoren waarbij wel meer dan 100 mensen zijn toegestaan, mits de 1,5 meter kan worden aangehouden en het maximum dus samenhangt met de beschikbare oppervlakte. Expliciet geldt dit al voor musea, onder de voorwaarde van reserveren, impliciet ook voor winkels. Bijvoorbeeld vakbeurzen vragen zich – terecht – af waarom hetgeen bij de Ikea kan, niet ook op vakbeurzen kan. Zij geven aan stromen goed te kunnen reguleren en maximeren. De extra risico's die de achtergrond vormen voor de genoemde uitzonderingen, spelen hier ook niet.
- De maxima betekenen dat geen maatwerk wordt geboden, terwijl in grotere ruimtes de gezondheidsrisico's toch kleiner lijken, zeker als mensen stil zitten, en niet zingen/stemverheffen zoals in theaters en bioscopen. Door middel van goede protocollen, kan ook het binnenkomen en weggaan goed gereguleerd worden.

Vervoersmiddelen

- Afgelopen donderdag is de adviesaanvraag aan het OMT aangevuld met betrekking tot vervoer. Hier lopen naar wij begrijpen ook nog gesprekken over, in ieder geval tussen I&W en NCTV.

Advies/spreekpunten

- Er op aandringen dat er geen onderscheid wordt gemaakt bij de uiteindelijke beslissing in de MCCb tussen het (publieke) OV en commerciële vormen van vervoer, tenzij dit onderscheid vanuit gezondheidsperspectief op objectieve gronden gerechtvaardigd kan worden.

Toelichting

- Anders dan zowel aan SEZK toegezegd door de SGAZ en als besproken in het IAO, wordt in de adviesaanvraag wel een onderscheid gemaakt tussen OV en commercieel vervoer. Weliswaar wordt tav commercieel vervoer een parallel getrokken met de vraag tav het OV, maar uitsluitend voor commercieel vervoer wordt het OMT ook gevraagd naar de gevolgen/risico's van een 50% bezetting.
- Vanuit de gedachte van geen sectoraal onderscheid maken bij het nieuwe stappenplan, maar ook vanuit de gedachte dat een onderscheid in behandeling tussen een lijnbus en een touringcarbus vanuit gezondheidsperspectief niet uit te leggen valt, hebben wij gepleit voor een gelijke behandeling van beide zaken. De publieke functie van het OV kan dit onderscheid maatschappelijk niet rechtvaardigen, aangezien de beperkingen worden opgelegd vanuit gezondheidsperspectief. Die lijken bij het OV eerder groter dan kleiner dan bij commercieel vervoer, bijvoorbeeld door de

onmogelijkheid van triage in het OV, die er bij commerciële vervoersvormen vaak wel is.

- Het onderscheid tussen OV en andere vervoersvormen is hoe dan ook niet zuiver, omdat ook de commerciële waddenveren in de adviesaanvraag gelijk worden gesteld met het OV, schijnbaar omdat een onderscheid tussen publieke en commerciële waddenveren niet uitlegbaar (en concurrentievervalsend) wordt geacht. Hierdoor wordt echter ook een onderscheid tussen verschillende commerciële vervoersmodaliteiten gemaakt.
- c. **Besluitvorming LOT-C**
- Het Landelijke Operationeel Team Covid-19 is opgezet ter ondersteuning van de Veiligheidsregio's en de aansluiting tussen regionaal en nationaal zo goed mogelijk te laten verlopen. Er zal een voorstel gedaan worden hoe hier meer om te gaan na afschaling van de nationale crisisstructuur. (Het voorstel wordt morgen pas ingebracht in het IAO; wij kennen de inhoud derhalve nog niet).

4. **Stand van zaken internationaal (incl. Toerisme) – bijlage**

Advies

- Inzet van EZK blijft verder inzetten op herstellen vrijheden Interne Markt, afschalen lockdown maatregelen waar dat kan en om zoveel mogelijk duidelijkheid voor het bedrijfsleven en de vakantieganger te bieden.
- Reismogelijkheden binnen EU/Schengen: Inmiddels hebben 20 landen code geel. Overige landen openen hun grenzen de komende twee weken. VK en Zweden blijven voorlopig code oranje i.v.m. gezondheidssituatie.
- U wordt mondeling geïnformeerd door J&V en BZ over de stand van zaken rond het inreisverbod.
- In EU-verband wordt gesproken over twee plannen. Plan A heeft de voorkeur. Plan B kan als terugvaloptie kan worden gezien. Dit is onderwerp van gesprek in Coreper.
- Plan A: Gecoördineerd plan EU na 1 juli
 - Het inreisverbod van de EU voor niet-ingezetenen verloopt op 1 juli. De EU-inzet is om daarna tot een gecoördineerde openstelling van de EU op basis van objectieve criteria. Dit is tevens de inzet van NL.
 - Indien er consensus bereikt wordt neemt NL de lijst in principe onverkort over. Echter kan er op advies van RIVM wel gekozen worden om voor landen op de lijst staan om het inreisverbod op te heffen per 1 juli een dringend advies tot thuisquarantaine af te geven.
- Plan B: Gecoördineerd plan met buurlanden vanaf 8 juli
 - Indien er geen consensus bereikt wordt en het generieke inreisverbod ook niet verlengd wordt heeft de voorkeur om te verkennen of er gezamenlijk met de buurlanden tot een lijst van grenswaarden en criteria gekomen kan worden op basis waarvan besloten kan worden of inreisverboden vanuit landen. Immers betreft het hier een nationale bevoegdheid.
 - Het is denkbaar dat we beginnen met een relatief korte lijst van landen waarvan we relatief zeker zijn en deze na twee weken uitbreiden op basis van de informatie die we in de tussentijd ophalen.

- Mogelijk wordt tijdens de MCC-19 het draagvlak voor plan B getoetst. Zoals gesteld zet EZK in op het herstel van vrijheden. Nationale inreisverboden voor derde landen zijn ingewikkeld in de uitvoering i.v.m. open binnengrenzen.

Toelichting

- Inkomend toerisme loopt naar verwachting terug met -58% tot -74%; binnenlands toerisme daalt met -43% tot -58% in 2020 (naar schatting overnachten zo'n 24 tot 30 miljoen toeristen minder in Nederland in 2020).
- Op dit moment trekken boekingen aan op campings en vakantieparken in de groene delen van Nederland (Zeeland, Veluwe, Oost-Nederland en Heuvellandschap). Hier zijn nog geen zorgen voor teveel druk op de openbare ruimte.
- Hotels worden heel weinig geboekt. Terrasbezoek gaat met het mooie weer redelijk, maar restaurants benutten hun capaciteit niet. Musea en attracties geven aan dat mensen terughoudend zijn.
- Vrijdag heeft KHN aangegeven uit het overleg met het kabinet te stappen. O.l.v. de minister van J&V (met stas EZK) waren er gesprekken over de mogelijkheden binnen de 1,5 meter samenleving. KHN geeft aan dat 1,5 m binnen de horeca geen haalbare maatregel is die bovendien in andere sectoren (bijv bij detailhandel) ook niet wordt nageleefd en vindt dat het Kabinet onvoldoende openstaat voor alternatieven.
- Bestuur van de gemeente Amsterdam heeft vorige week een brief verstuurd aan de Raad, waarin is aangegeven dat de gemeente na de coronacrisis een andere koers voor toerisme voor ogen heeft. Minder bezoeker en andere bezoekers. Onder horeca-ondernemers heeft dit tot grote onrust geleid.
- In de brief is specifiek ingegaan op de COVID-19 wet die het mogelijk moet maken om het aantal toeristische overnachtingsplekken in een regio te beperken, als de gezondheidssituatie en de druk op de openbare ruimte daarom vraagt. Hierover gaat de gemeente in overleg met hotelhouders.

5. Procesvoorstel investeringsagenda – bijlage

Advies

- U kunt instemmen met opdrachtverlening voor het maken van een samenhangend pakket voor investeringen op het gebied van de leefomgeving (wonen, mobiliteit, energie, natuur).

Toelichting

- In de presentatie wordt terecht de noodzaak van investeringen in de bouw geschetst. De presentatie bevat op een paar voorbeelden na nog geen concrete maatregelen. Er moet haast worden gemaakt, wil dit nog meelopen in de Augustusbesluitvorming en besluitvorming over het herstelpakket.
- Vanwege de sterke link tussen woningenbouw, energie, infra en natuur logisch om deze in samenhang te bezien, maar beleidsopties liggen niet direct voor het oprapen.

- Het doorbouwplan, waar specifiek voor de woningmarkt over gedacht wordt, is al in een verder gevorderd stadium. Daar heeft u donderdag een overleg over met MFIN, MBZK MSZK. Hiervoor ontvangt u een separate voorbereiding.
- Belangrijk is dat de oplossingen aangrijpen bij de problemen die we zien. Beleidsopties moeten vooral gericht zijn op het wegnemen van aanbodrestricties (gebrek aan locaties, o.a. door stikstof/PFAS) en op peil houden van het vertrouwen onder investeerders en kopers.
- Aandachtspunt is dat investeringen (naar voren halen) en hervormingen op het gebied van energie/klimaat en de bouw ook in de vijfhoek worden besproken als onderdeel van het herstelpakket. Uiteindelijk moeten deze sporen bij elkaar komen.
- Het heeft de voorkeur om de bespreking van het pakket in beginsel in de MCC-19 te voeren, om te voorkomen dat de samenstelling van de Vijfhoek weer verbreedt.

6. Aandacht voor verdriet en verlies

Advies

- Dit agendapunt wordt mondeling toegelicht.
- DC adviseert om hier heel zorgvuldig mee om te gaan. Het is een uitzonderlijke periode geweest voor het hele land. Mensen hebben niet goed afscheid kunnen nemen van hun dierbaren of hun dierbaren niet kunnen bezoeken door de maatregelen die de overheid heeft opgelegd. Het is goed dat over verdriet in brede zin wordt gesproken en dat hieronder ook bijv. het verdriet valt van ondernemers die te maken hebben gehad met het omvallen van hun bedrijf. Ook kan een dergelijk moment worden aangegrepen om aan te geven dat we er 'nog niet zijn' en dat de maatregelen nog steeds moeten worden nageleefd.
- Wel is het van belang om heel goed oog te hebben en houden voor een aantal aandachtspunten en communicatieve risico's en hierop te anticiperen. Deze risico's kunnen worden verkleind door het stilstaan bij verdriet rond corona vooral lokaal aan te pakken, afhankelijk van de behoeftes van mensen. Daarnaast moet het geserreerd gebeuren en moet de externe communicatie nauwkeurig worden voorbereid.

Toelichting

- Het voorstel vanuit NCTV/NKC – dat zondag jl. ook in het Catshuis is besproken – is dat de MP op 10 juli na de laatste MR voor het reces tijdens zijn persconferentie ingaat op het onderwerp verdriet n.a.v. COVID-10 en dat hij daarbij aankondigt dat er ná de zomer een landelijk moment komt waarbij ruimte en erkenning wordt gegeven aan het verdriet dat mensen hebben (gehad) door de coronacrisis. De nadruk ligt op lokale initiatieven en het idee is dat 's avonds een TV-uitzending plaatsvindt met aandacht voor persoonlijke verhalen. Het zou over verdriet in brede zin gaan, dus niet alleen verdriet om dierbaren die zijn overleden aan COVID-19, maar ook bijv. om het omvallen van een (familie)bedrijf.
- Aandachtspunten/ communicatieve risico's

- Risico bestaat dat mensen zeggen 'waarom voor corona wel een nationaal moment van om stil te staan bij verdriet, maar niet voor herdenken van doden van andere ernstige ziektes waaraan veel mensen overlijden c.q. aan andere gebeurtenissen?'
- Risico bestaat dat bij een landelijk moment de geluiden worden gevoed dat de overheid de afgelopen maanden een 'overreactie' heeft laten zien en teveel beperkingen heeft opgelegd.
- Risico bestaat dat de timing niet goed is, zeker als er nog een 'tweede golf' aankomt. De economische gevolgen zijn ook nog lang niet voorbij. De indruk kan worden gewekt dat de crisis 'over' is terwijl dat nog niet zo is.
- Risico bestaat dat de indruk wordt gewekt dat het omvallen van een bedrijf gelijkgeschakeld wordt met het overlijden van een dierbare.
- Risico is dat een dergelijk nationaal moment door mensen heel verschillend wordt ervaren: sommigen zullen het toejuichen en anderen zullen het overdreven vinden. Er zijn grote verschillen tussen provincies en grote verschillen tussen persoonlijke situaties van mensen.

7. W.v.t.t.k.

Advies

- Aanhoren

Bijlage Signalen uit sectoren:

- Touringcars: zie het advies onder agendapunt 3 (Vooruitblik MCCb - vervoersmiddelen). De touringcars hebben vorige week gedemonstreerd en een petitie overhandigd aan de staatsecretaris. De sector kijkt naar EZK voor aanvullende steun en naar I&W voor verruiming van de capaciteit. Bij het OMT is advies aangevraagd over het vervoer OV/touringcars.
- Bruine vloot: Chartervaart/de bruine vloot hebben vorige week aandacht hebben gevraagd voor hun problematiek (door voor Pampus te gaan liggen). Met de aanpassing van de Togs regeling vallen deze schepen nu allemaal onder de compensatie regelingen Togs en TVL. Er zijn Kamervragen gesteld (coördinatie OCW) over het in stand houden van dit culturele erfgoed.
- Betaald voetbal: De KNVB/het betaald voetbal zit in financiële nood en heeft het Rijk gevraagd om ondersteuning. Gesprekken hierover lopen via VWS met betrokkenheid van EZK.
- Horeca met een sportieve activiteit: De bowlingbanen en andere ondernemers die een bedrijfsmodel hebben waarin horeca en een activiteit worden gecombineerd (zoals de joue de boule cafe's en de poule/biljart cafés) geven aan acties te ondernemen als ze niet per 1 juli open mogen. (verwachting is dat in de Mccb wordt besloten dat binnensporten, sauna's en casino's per 1 juli weer openen kunnen).
- Reisbranche: De reisbranche wordt stevig geraakt door vraaguitval en annuleringskosten. De Staat heeft een garantstelling opgesteld voor garantiefonds SGR.
De KLM wil in juli weer naar zo'n 80% van het normale aantal Europese bestemmingen vliegen en naar 75% van de intercontinentale bestemmingen. Diverse luchtvaartmaatschappijen kondigen reorganisaties aan.
- Evenementenbranche: zie het advies onder agendapunt 3 (Vooruitblik MCCb). De evenementenbranche (zakelijke congressen/beurzen, publiekevenementen, kermissen) hebben op 10 juni met MOCW, MVWS, MJenV en SEZK voor de tweede keer om tafel gezeten. Gesproken is over economische maatregelen, beperkingen op absolute aantallen en een fieldlab.
- Kermissen: 3 kermisondernemers (uit Apeldoorn) hebben een kort geding aangespannen tegen de staat vanwege het niet open mogen (geadresseerde ministeries VWS en J&V). Tijdens het kort geding dat exploitanten aanspanden meldde de landsadvocaat dat als het maximumaantal bij samenkomsten van 30 naar 100 verhoogd wordt, dat voor veiligheidsregio's reden kan zijn om toch ontheffing te verlenen aan kermissen. Om die reden is de zaak aangehouden tot 27 juni.
- Exploitanten van strandtenten geven aan dat de omzet erg tegenvalt en willen dat hun paviljoens de komende wintermaanden gewoon kunnen blijven staan.